

Kategoryzacja i nawigacja w Wikiźródłach

CC-BY-SA Joanna 'Ashaio' Pszenicyn

Plan

- O katalogowaniu formalnym i rzeczowym
- Obecny system kategorii w Wikiźródłach
- Kategorie tematyczne w innych wersjach językowych Wikiźródeł
- System kategorii w Wolnych Lekturach
- Komplikować czy upraszczać?

$$7 \pm 2$$

- Taka jest pojemność pamięci krótkotrwałej
- Liczba opcji do wyboru
  - np. (pod-)kategorii na danym poziomie –
    - nie powinna przekraczać tej wartości

Najprostszy podział tekstów wg serialu Futurama:

FICTION

NON-
FICTION

Opracowanie formalne

- Autor
- Tytuł
- Wydawca
- Data wydania
- Miejsce wydania
- (grupa odbiorców)

– to, co bierzemy spoza książki
(z jej okładki, względnie str. tytułowej)

Opracowanie rzeczowe

- Temat, czyli przedmiot dokumentu
- ew. ujęcie (aspekt) tematu

- (liczne) klasyfikacje biblioteczne
- Swobodne słowa kluczowe

Is-ness

(co to jest?)

About-ness

(o czym to jest?)

Gatunki

np. kryminał,

powieść przygodowa,

thriller medyczny...

Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiętna

Przykłady UKD

- 51 – matematyka
  - 514 geometria
    - 514.116 trygonometria
- 94 – historia
  - 94(4) historia Europy
  - 94(438) historia Polski
    - 94(438).082 Polska w czasie II wojny światowej
- 821 – literatura
  - 821.162 literatura polska
    - 821.162.1(091)-1"18" historia poezji polskiej XIX w.

Klasyfikacja Biblioteki Kongresu

- 1.1 Class A – General Works
- 1.2 Class B – Philosophy, Psychology, Religion
- 1.3 Class C – Auxiliary Sciences of History (General)
- 1.4 Class D – World History (except American History)
- 1.5 Class E – American History
- 1.6 Class F – Local History of the United States and British, Dutch, French
- 1.7 Class G – Geography, Anthropology, Recreation
- 1.8 Class H – Social Sciences
- 1.9 Class J – Political Science
- 1.10 Class K – Law
- 1.11 Class L – Education
- 1.12 Class M – Music
- 1.13 Class N – Fine Arts
- 1.14 Class P – Language and Literature
- 1.15 Class Q – Science
- 1.16 Class R – Medicine
- 1.17 Class S – Agriculture
- 1.18 Class T – Technology
- 1.19 Class U – Military Science
- 1.20 Class V – Naval Science
- 1.21 Class Z – Bibliography, Library Science

Class	Subject area
A	General works
B	Philosophy, Psychology and Religion
C	Sciences of History
D	World History
E	States of the United States
F	American History
G	Geography, Anthropology and Recreation
H	Social Sciences
I	Texts by Country
J	Political Science
K	Law
L	Education
M	Music
N	Fine Arts
P	Language and literature
Q	Science
R	Medicine
S	Agriculture
T	Technology
U	Military Science
V	Naval Science
X	Wikisource
Z	Bibliography and Library Science

Index

Klasyfikacja dwukropkowa

, Osobowość (podmiot)

; Materia (przedmiot)

: Energia (działanie)

. Przestrzeń

' Czas

Badania leczenia zapalenia płuc za pomocą promieni Roentgena w latach 50 w Indiach

,

; zapalenie płuc

: leczenie, promieniowanie Roentgena

• Indie

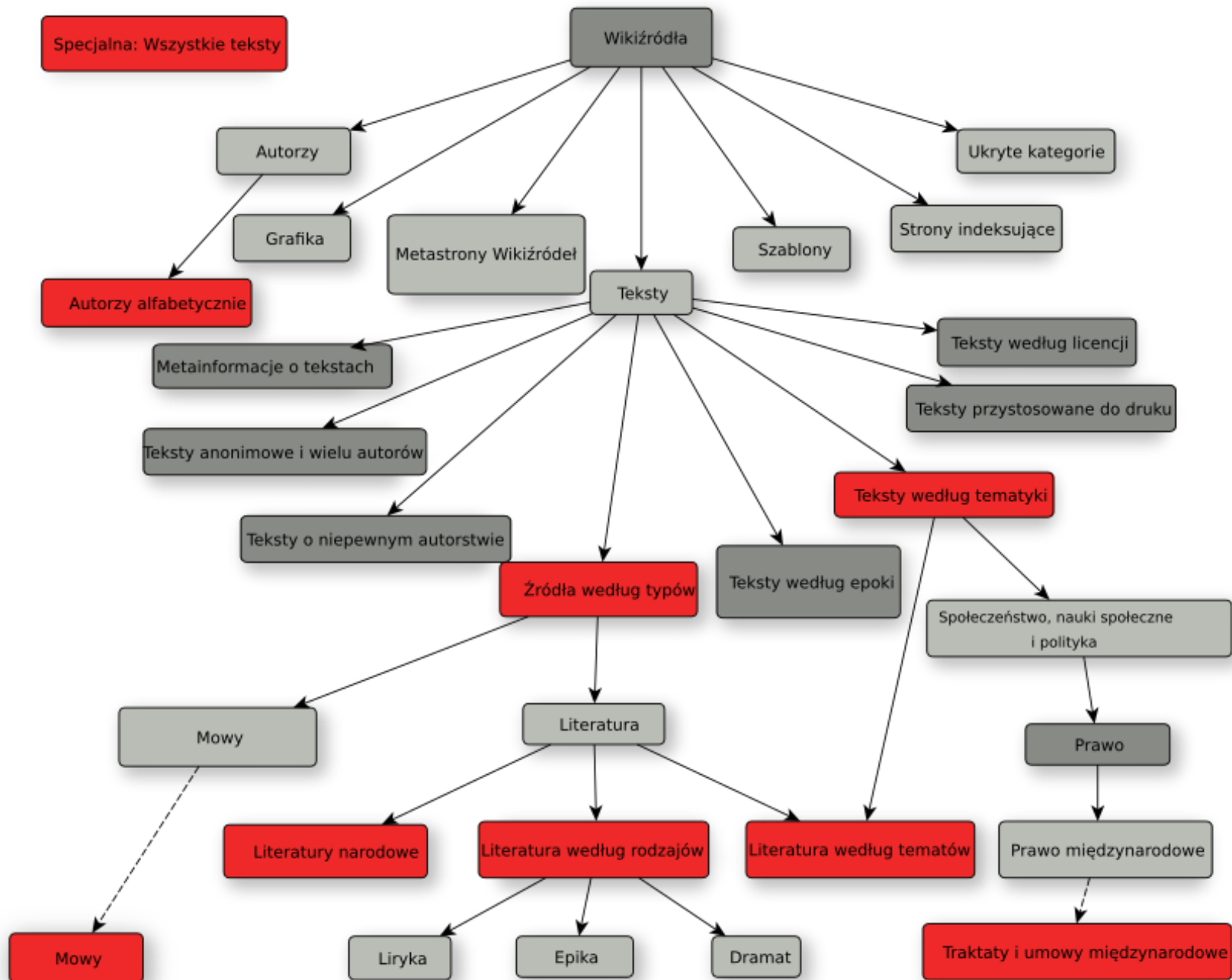
' lata 50 XX wieku

(Medicine,Lungs;Tuberculosis:Treatment;X-ray:Research.India'1950)

L,45;421:6;253:f.44'N5

System kategorii w Wikiźródłach

- „drzewo kategorii” nie jest drzewem
(system polihierarchiczny)
- Wiele poziomów $\Rightarrow$ długie ścieżki do korzenia
- **Brak konsekwencji**
  - Np. w kategorii „Miłość” *nie ma* Romea i Julii; jest mało znany cykl wierszy Kasprowicza pt. „Miłość”

Ze strony głównej

- Kolekcje
- **Źródła według typów**
- **Literatura wg tematów, rodzajów i gatunków**
- **Literatury narodowe**
- **Teksty według tematyki**
- **Mowy**
- Przepisy kulinarne
- **Traktaty i umowy międzynarodowe**

Na en-wikisource

Class	Subject area
A	General works
B	Philosophy, Psychology and Religion
C	Sciences of History
D	World History
E	States of the United States
F	American History
G	Geography, Anthropology and Recreation
H	Social Sciences
I	Texts by Country
J	Political Science
K	Law

L	Education
M	Music
N	Fine Arts
P	Language and literature
Q	Science
R	Medicine
S	Agriculture
T	Technology
U	Military Science
V	Naval Science
X	<u>Wikisource</u>
Z	Bibliography and Library Science
Index	

Class P: Language and literature

Subclass P**: Philology and linguistics

Subclass PA*: Greek language and literature

Ancient Greek drama

Subclass PAA: Latin language and literature

Subclass PB*: Modern languages

Subclass PBA: Celtic languages

Subclass PC*: Romanic languages

Subclass PD*: Germanic languages

Subclass PDA: Scandinavian languages

Subclass PE*: English language

Subclass PF*: West Germanic languages

Subclass PG*: Slavic languages and literatures

Russian literature

Subclass PGA: Baltic languages

Subclass PGB: Albanian language

Subclass PH*: Uralic languages

Subclass PHA: Basque language

Subclass PJ*: Oriental languages and literature

Amharic literature • Arabic literature • Islamic poetry • Israeli poetry

Subclass PK*: Indo-Iranian languages and literature

Sanskrit

Subclass PL*: Languages and literatures of Eastern Asia

China: Chinese classics • Chinese literature

India: Portal:Dravidian languages and literature

Subclass PLA: Languages and literatures of Africa

Subclass PLB: Languages and literatures of Oceania

Inaugural Speeches by Philippine Presidents • Speeches by Philippine Presidents • State of the Nation Speeches by Philippine Presidents

Subclass PM*: Hyperborean languages

Subclass PMA: Indian languages

Subclass PMB: Artificial languages

Subclass PN*: General literature

Genres: Adventure • Christian fiction • Cowboys • Fantasy fiction • Humour • Mystery • Romance • Science fiction

Correspondance: Letters • Death threats • Resignation

Verse: Poetry • Ancient poetry • Christian poetry • Epic poetry • Modern poetry • Renaissance poetry • Roman poetry

Speeches: Oration • Public addresses • Speeches • Sermons

Children: Children's literature ([Stratemeyer Syndicate](#))

Study of Literature: Literary criticism • Literary history

Other: Comics • Drama • Journals • Modern fiction • Novels • Plays • Quotations • Scripts

Subclass PQ*: Romanic literature

French literature • Italian literature • Portuguese literature

Subclass PR*: English literature

Australia: Australian literature • Australian poetry

Canada: Canadian poetry

United Kingdom: English drama (Elizabethan drama) • Partridge Papers • Exeter Book • Poets Laureate of England

Subclass PS*: American literature

The Charles Henry Gauss Family Papers • Speeches by United States Presidents • State of the Union Speeches • Poets Laureate

Subclass PT*: Germanic literature

Danish literature • Dutch literature • German literature

Subclass PZ*: Fiction and juvenile belles lettres

Children's fairy tales • Disney • Miscellaneous material

Część indeksu tematycznego w en-wikisource

Subclass PN*: General literature

Genres: Adventure • Christian fiction • Cowboys • Fantasy • Horror (Cthulhu Mythos • Ghost stories • Gothic fiction) • Humour • Mystery • Romance • Science fiction (Apocalyptic fiction) • Thriller

Correspondance: Letters • Death threats • Resignations • Suicide notes

Verse: Poetry • Ancient poetry • Christian poetry • Enlightenment poetry • Limericks • Love poetry • Medieval poetry • Modern poetry • Renaissance poetry • Romantic poetry • War poetry

Speeches: Oration • Public addresses • Speeches • Early modern speeches • Modern speeches

Children: Children's literature (Stratemeyer Syndicate) • Children's poetry

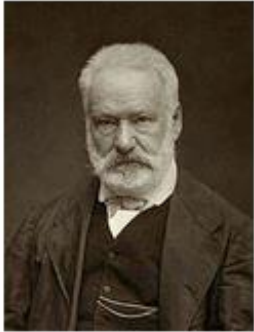
Study of Literature: Literary criticism • Literary history

Other: Comics • Drama • Journals • Modern fiction • Nobel Prize in Literature • Non-fiction (Modern non-fiction) • Plays • Quotations • Scripts

Explorer les textes

■ Littérature

Par genres | Par courants | Par thèmes | Littératures non francophones

■ Sciences humaines

Philosophie | Droit | Politique | Économie | Histoire | Dictionnaires | Éducation | Sociologie | Psychologie

■ Arts

Architecture | Musique | Chansons | Peinture

■ Sciences exactes et sciences de la nature

Mathématiques | Chimie | Sciences de la nature

■ Religions et croyances

Parcourez également les [textes par période](#) et l'[index des auteurs](#)

Sentiments et passions

Amour : Romans d'amour ~ Art d'aimer • Avarice • Vengeance • Folie • Sexualité

Société

Esclavage • Peine de mort • Prostitution • Femme

Existence

Mort • Suicide • Romans de formation

Voyage

Exploration • Voyages imaginaires (voir Science-fiction)

Personnages

Vampires

Nature

[Mer et océan](#) • [Fleurs](#)

Animaux

[Âne](#) • [Chat](#) • [Cheval](#)

Saisons

[Poèmes de printemps](#) • [Poèmes d'été](#) • [Poèmes d'automne](#) • [Poèmes d'hiver](#)

Religion

[Textes inspirés de la Bible](#) • [Diable](#)

Divers

[Vin](#) • [Poèmes sur la musique](#)

Wolne Lektury

- „płaski” system kategorii
  - Możliwość **łatwego i intuicyjnego** zawężania wyników (tworzenia przecięć kategorii)
- Niewiele (5) linków na stronie głównej
- Opracowane motywy literackie
  - Dla utworów w całości i dla fragmentów utworów

Kategorie do 2016

- Autorzy
- Gatunki
- Rodzaje
- Epoki
- Motywy
- Kolekcje
- Wszystkie utwory
- Audiobooki
- DAISY
- Galeria

Kategorie od 2016

~~• Autorzy~~

~~• Gatunki~~

~~• Rodzaje~~

~~• Epoki~~

• Motywy

+ Literatura

~~• Kolekcje~~

• Wszystkie utwory

• Audiobooki

~~• DAISY~~

• Galeria

Wesprzyj!

Dowiedz się więcej

Pomóż uwolnić książkę! Henryk Ibsen - Brand

zebrane: 205,00 zł

do końca zbiórki: 6 dni 12:57:14

potrzebujemy: 1198,00 zł

5283 darmowe utwory do których **masz prawo**

Zaloguj się / Załóż konto

Język

tytuł, autor, motyw/temat, epoka, rodzaj, gatunek, cytaty

Szukaj

Literatura

Motywy

Audiobooki

Galeria

Wszystkie utwory

Autorzy

Epoki

Gatunki

Rodzaje

Aforyzm (6) Akt prawny (3) Anakreontyk (7) Artykuł (1) Bajka (24) Ballada (22) Baśń (82) Dedykacja (12) Dialog (5)
Dramat historyczny (1) Dramat niesceniczny (1) Dramat poetycki (1) Dramat romantyczny (3) Dramat szekspirowski (16)
Dramat wierszowany (1) Dramat współczesny (6) Dziennik (1) Epigramat (4) Epopeja (1) Epos (5) Epos rycerski (1)
Epos satyryczny (1) Erotyk (9) Esej (38) Farsa (1) Felieton (11) Fraszka (16) Gawęda (3) Gawęda szlachecka (1) Humoreska (1)
Hymn (5) Idylla (1) Komedia (36) Kronika (3) Legenda (4) List (10) Manifest (2) Melodramat (1) Motto (11) Nowela (152)
Oda (2) Odczyt (1) Odezwa (1) Opowiadanie (149) Pamiętnik (3) Pieśń (83) Poemat (57) Poemat alegoryczny (1)
Poemat dygresyjny (3) Poemat heroikomiczny (3) Poemat prozą (23) Pogadanka (2) Poradnik (1) Powiastka filozoficzna (4)
Powieść (222) Powieść epistolarna (5) Powieść poetycka (15) Praca naukowa (8) Proza poetycka (2) Przypowieść (2) Psalm (7)
Publicystyka (5) Reportaż podróżniczy (4) Rozprawa (14) Rozprawa polityczna (1) Satyra (1) Sielanka (6) Sonet (27) Tragedia (71)
Tragifarsa (1) Traktat (1) Tren (5) Wiersz (1058) Wiersz sylabotoniczny (2)

Autor: Adam Mickiewicz, gatunek: Dramat romantyczny

Najważniejsi twórcy A. Mickiewicz, Z. Krasiński, J. Słowacki, V. Hugo, A. de Musset, J. Goethe

Gatunek dramatu ukształtowany w epoce romantyzmu (ok. 1789-1848), w nawiązaniu do tradycji teatru szekspirowskiego, hiszpańskiego, opery oraz odmian melodramatu (dramy popularnej w sentymentalizmie). Charakteryzuje się ...

- Rodzaje: [Dramat \(1\)](#) [Epika \(2\)](#) [Liryka \(1\)](#)
Gatunki: [Ballada \(1\)](#) [Poemat \(1\)](#) [Wiersz \(1\)](#)
Epoki: [Zobacz całą kategorię Romantyzm](#)

[Motywy i tematy](#)

Adam Mickiewicz

Dziady

Epoka: [Romantyzm](#) Rodzaj: [Dramat](#)
Gatunek: [Dramat romantyczny](#)

Pobierz

Potem pójdziem, krew wroga wypijem,
Ciało jego rozrąbiem toporem:
Ręce, nogi goździami przybijem,
By nie powstał i nie był upiorem.

Adam Mickiewicz, Dziady. Poema, Dziady, Dziady, część III

Zobacz też:
[w Wikipedii](#)

Jak skomplikować?

- Głęboki, hierarchiczny system kategorii
- Przestrzenie nazw w kategoriach
- Strony „portali” duplikujące funkcjonalność kategorii

Jak uprościć?

- Folksonomia – kategorie jako **tagi**
- Automatyzacja opracowania formalnego (Wikidane? Dane tekstu?)
- Strony kolekcji

Co dalej?

- Mamy 1316 **ukończonych** indeksów,
- 1566 **ukończonych** tekstów

- Każdą akcję kategoryzacji / tworzenia kolekcji warto rozpocząć od nich

Źródła

- <http://pl.wikisource.org>
(en.wikisource.org, fr.wikisource.org)
- <http://wolnelektury.pl>
- <http://pl.wikipedia.org> i en.wikipedia.org
(UKD, LCC, Colon classification, Folksonomy)
- Clay Shirky, „Ontology is overrated”
http://shirky.com/writings/herecomeseverybody/ontology_overrated.html

Dziękuję za uwagę

joanna.pszenicyn@wikimedia.pl